

És már most képzeljük el azt az egy-séges választójogi küzdelmet, amelyet együtt vívnak meg Kossuth Ferenc, Weltner Jakab, Huszár Károly és Vázsonyi Vilmos, Polónyi és Sándor Pál és gondoljuk hozzá, hogy milyen lélekkel vesznek részt ebben a harcban az erdélyi magyar-ság ellenzéki képviselői.

Ime ilyen a koalíció egysége a választójogi harcban egy óvatlan pillanatban, a mikor szerepvivő tagjaikat elfogja az őszinteségi roham. Látva ezeket a tüneteket, senkinek sem lehet kétsége, hogy a választójog nagy problémáját igenis a kormány és munkapárt van hivatva megoldani. A koalíció a parlamentben sztrájkol, a parlamenten kívül pedig egymással veszekszik. Ellenben a többség a gonddal, a hazafias felelősségérzettel el nem lankadva és ellenfeleinek zűr-zavaros lármájától meg nem ingatva igyekszik az ellentétek kiegyenlítésére, az aggodalmak eloszlatására. Még pár hét és a képviselőház meg fogja alkotni azt a parlamenti reformot, mely megfelel a demokrácia követelményeinek, a munkapárt szabadelvű hagyományainak és az állami és nemzeti érdekeknek.

Olasz ultimátum. Milánóból jelentik *Secolo* értesülése szerint az olasz kormány el van tökéltve, hogy *Rodusz szigetét és még néhány más égei tengeri szigetet állandóan megtart.* Olaszország a török kormányhoz *ultimátumot fog intézni azzal (fölszólítással), hogy a Kirenaikában lévő török csapatokat záros határidő alatt hívja vissza,* mert különben Olaszország *nem fogja követni az égei tengeri szigetek dolgában a Lausanneben történt megállapodásokat.*

Szeged küzdelme a munkanélküliség ellen.

(Saját tudósítónktól.) Lapunk vasárnapi számában egész terjedelmében közöltük a szegedi szociáldemokrata szakszervezeteknek a város tanácsához intézett beadványát, amelyben a munkanélküliség segítése érdekében évi segélyösszeg megszavazását kéri. Hivatkoztak a beadvány aláírói arra, hogy soha, *a munkanélküliség nagyobb mérvű még nem volt, mint mostanában.* De kétségbeesetten néznek a munka nélkül álló munkások a jövő elé is, amelytől, egyelőre legalább, nem igen várható a gazdasági viszonyok javulása s éppen a válságos idők tartósságának egyik legkétségtelenebb jele a munkanélküliség számának folytonos emelkedése.

Ezért a szakszervezetek, amelyek eddig csupán a maguk erejére támaszkodtak és nem kértek semmiféle állami, hatósági támogatást, most mégis szükségét érzik a város közönsége bizonyos mérvű támogatásának. És nap-nap után égetőbb a kérdés, mert a munkanélküliség nemcsak helyi nyomorúság immár, hanem országos szociális bajjá növekedett. Nagyvárad, Arad és más városok is megmozdultak a munkanélküliség leküzdése érdekében és hozzáértő közéleti férfiak, szakemberek, eszközök és módok keresésén fáradoznak, olyanokén, amelyek legalkalmasabb a munkanélküliség inségének megszüntetésére.

Szegeden is, a beadvány nyomán, többféle terv merült föl azok részéről a közéleti férfiak részéről, akiket ilyen irányú tevékenységüknek fogva legközelebből érdekel ez a nagyfontosságú szociális ügy. A mai napon megkértünk néhányat közülük: nyilatkozzanak *a segítés módjai felől.* Egységes kép még nem alakul az alábbi nyilatkozatokból, de félreérthetetlenül jelentkezik a cselekvés nemes szándéka. A legérdekesebb azonban — s ebben az eddigi nyilatkozók véleménye egyöntetű, — *hogy egy sincs közöttük, aki a beadványban említett bizonyos évi segélyösszeg alapján remélné a munka-*

nélküliség eredményes leküzdését. Azt mondják a nyilatkozók, hogy évi segélyösszeggel bizony nem sokat lendít a város az egyre szaporodó munkanélkülieken. Más, megfelelőbb módot kell keresni, amely célravezetőbb volna, mint például évi ezer nap kétezzer korona. A nyilatkozatokat itt közöljük:

SOMOGYI SZILVESZTER dr.
főkapitány.

— A munkanélküliek száma napról-napra magyobbodik, de nemcsak Szegeden, hanem az egész országban mindenütt. A kérdés tehát országos jellegű és semmiképen sem volna helyes, ha a város évi segélyösszeg kiutalásával igyekeznék segíteni a bajon. Én a magam részéről *a legteljesebb mértékben pártolom az ügyet, de nem abban a formában, amint a beadványból kitűnik.* Az évi segélyezésnek nem volnék híve részben azért, mert az az összeg, amelyet a város a munkanélküliség ellen való küzdelemre szánna, nem volna elég, másrészt azért sem, mert a munkanélküliek gyökeresebb segélyezését csak az olyan alkalmak teszik szükségessé, mint amilyenek most állanak fenn, de állandósulni nem állandósulnak. Szóval gyökeres ideiglenes segélyezésről lehet szó, még pedig többféle módon. Vagy úgy, hogy munkát adunk valamiképpen az önhibájukon kívül nélkülözőknek, vagy bizonyos összeget is, vagy pedig természetben segélyezzük őket, például tüzelőfával, élelmiszerekkel stb. A törvényhatósági bizottság közgyűlésén különben Gaál tanácsos ur referál majd erről az ügyről s én mindenesetre magam is rajta leszek, hogy a kérdés minél eredményesebb megoldást nyerjen.

szállt a munkások közé, mint a mese, mely varázssérítéssel megnyitja fölkeresett gyermekeinek szívét. Országos tüntetésre készült a magyar munkásság. A nagy lidérc kigyult az ország fölött, általános sztrájk gondolata végiggördült a magyar tarlókon. Megtiport lelkekből kibujtak a rejtőzött indulatok, életre támadt az elhantolt hit, proletárszívek-ből forró hömpölygással föláradt a koponyákba az elfojtott szenvedés, a megalázás fájdalma, szűz-tüzes munkásfantáziák a jövőendő káprázataival játsztak. A féltékenyek, az ijedősek, a gyűlölködők összefogtak és a hatalom fölszedte őket szekereire, amely a tüntetés eltiprására elindult.

Az orosz újra elnémult, még jobban magába zárkózott, alig lehetett hallani a szavát, csak mozdulatainak idegességén, tekintetének csillanó-boruló játékán látszott meg, hogy rendkívüli izgalmak nyugtalanítják. A nagy vihar meleg szellőhírnökei megérkeztek, a munkások elkábultak, észbekaptak, cikkáztak körülöttük a sirályesemények. Este néha megpihentek, egy ilyen alkalommal megkérdezték az orosz:

— Mit gondolsz, mi lesz? Milyen lesz a tüntetés? Baj lesz? ...

Az orosz szája gunyosan összeszűkülött, az ajkát majdnem megvetéssel torzította el. Csunya németiséggel, csufolódva mondta:

— Baj? ...

A munkások haragra lobbantak, a könyököikkel dühösen ráfeküdtek az asztalra, kivörösödött fejükkkel behajoltak az orosz arcába, villamos tekintetek összezsúrtak és szinte ordított a hangjuk:

— Baj? ...

Késő este volt, mikor hazaindultak. Szélid nyári éjszaka diszitgette magát odakünn. Az égbolton remegő világosságok derengtek, bágyadt szemű csillagok halkam égették ki maguk alatt az égi fátyolokat, lassanként ki-tűzesedtek, magas gyámkemények lágyan

belefeküdtek a kékségekbe, finom fiútszalagok fölcavarodtak a menyország felé. A malmok duruzsoltak, az üvegházak szenderegtek, megtépett hangok röpdöstek el a tájéukról, a könnyű levegőben áramlott a friss malátaszagosság, kövéredett, bujálkodott, részeg gyönyörűség uszott a ballagó munkások fölött. Az orosz megszólalt:

— Odahaza most forradalom van ... a vér folyik ... a vér ... tudjátok ti, mi a vér? ... amikor golyó megy az ... anyáknak mellébe és abból vér folyik ... vér, csupa vér, gőzölögő vér ... föl vágják a hasát a leányainknak, letépik a húsát a testvéreinknek és csurog, diül belőlük a nehézságu, a drága vér ... és ők mégis odaviszik a mellüket, odaadják a szíviüket ... kard alá hajtják a fiatal fejüket, odaállítják a hátukat a szurony elé és akarják, hogy diüljön a vér ... hogy egyszerre folyjon, hogy összefolyjon s megpuhul a föld ... proletáréletek belemennek a földbe ...

Közeledett a nagy tüntetés napja, bá-mész szemek belecsudálkoztak a misztériumokba, fantáziák közelhozták a városokat, falvakat, átkarolták az egész országot s hánytorgatták a víziókat az eshetőségekről. A megrémült hatalom már nem cselekedett, csak ide-oda vágódott tehetetlenségében és vak kegyetlenkedéseivel annál keservesebben sujtott. Düh és gyűlölet fonták át a munkásizmokat. Tüzek között vergődött az orosz. Egy este beszélgetésre verődtek össze a munkások, munka után az asszonyok is velük voltak, egy kerti helyiségben tereferéltek. Piszkos, szemetes porfelflő szakadt rá a kertre, a gyerekek beugrottak a munkásokhoz:

— Jönnék a rendőrök ...

A tág kerti ajtón bedőlt a rendőrcsapat és hirtelen, némán rárontottak a munkásokra. Ökökkel, kardhüvellyel lökdösték ki őket az utcára. A villamosok sikoltva csengettek,

a szomszéd utcákból munkások, asszonyok, gyerekek rohantak a kert felé. Lovasrendőrök nekiugrattak a tömegnek, vasas lópaták belevágódtak a földbe, tudatlan állatok nekidiühödve engedelmessé váltak gazdáiknak, belerohantak a munkássorokba. A megtámadott munkások kövel védekeztek. A szikkadt talajból porciklonok fölszakadtak és fölrepültek, ködbura fogta maga alá a csatázó embereket. Lázás, vak ütközet keletkezett, szügybe rugott lovak jajgatva nyertettek, gyerekek sirtak, férfiak hörögve ordítottak, asszonyok sikoltottak, koppanás, zuhanás döngve döngött, a rendőrök csak sujtogattak, sujtogattak. Aki tudott, az menekült. Nehéz este volt. Hazafelé ballagó, megnyomorított munkások, az utban egy munkást találtak, a földön feküdt. Az orosz volt, elnyújtózva feküdt a porban, a feje véres volt, az arcát lárvásan borította az aludt vér. Magához tértették, lábbaállították, a két karját megfogták és úgy bandukoltak az üres telkek útján.

Amikor megszólaltak, ezt mondták:

— A kutyák ...

— Fegyvert veszünk magunkhoz ...

Azután az oroszhoz fordultak:

— Ugy csinálunk, mint málatok ...

Ránéztek az oroszra, aki mélyen lehajtott a véres fejét.

— Tegyétek ... és fuldokolni kezdett.

Az aludt vér még jobban eltorzította az arcát, a szemétől le az álláig csatornákat mostak a vastag könyvek.

Elhallgatott ... majd egyszer ...

— Én hazamegyek, várnak a testvérek, akik most halnak mi értünk ... Nem hagyom el őket ... Látom a szegény fejüket, amint lecsap rájuk a szöges kancsuka ... látom őket bukdácsolni, amint rájuk bődül az ágyu ... s látom a gomolygásukat, amint összefonódva, test a testhez szorítva, bele-rohannak a szuronyokba ... apák az anyá-